

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr.

Fylke: Sogn og Fjordane.

Tilleggsspørsmålnr. 7.

Herad: Hornindal.

Emne: Skav.

Bygdelag: Nustraunda.

Oppskr. av: Rasmushavelsaker.

Gard: Navelaker.

(adresse): Hornindal.

G.nr. 9. Br.nr. 5.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1. 2 Krøkerhandlarar frå Masfjorden kom til garden ein vinter for ein 30 år sia. Dei kjøpte 2 kyr hos grannen. "Gjev de kyrne lauv?" Berre noko lauvkjerv. "Gjev kyrne bjørkeris- bjørke- lauvkjerv, so vil dei trivast vel. Dei skjerpser då kenne på krusten som dei et, og so held kyrne seg slettare i holdet og hæl- laget." Grannen gjorde som krøkerhandlarane sa. Han har funne at dei hadde rett.

2. Frå bygd er det ikkje korkje tru eller røynsle at krut og skav gjev per kjøtet på kyrne smakt, og vanskeleg å selja. Kyrar har fin naturleg smak, som bergar henne frå å ete slikt som kan vere til skade for henne.

3. Skav av asp kan seie ein viss smak på mjølka, men det er ikkje røynst enda, at mjølk av kyr, som har ete skav og krut, har vore færlig for kalvar, for smågriser, for lam, for born og vakkne.

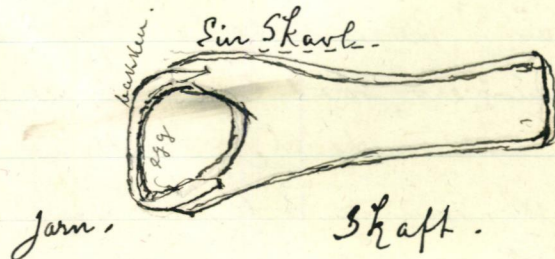
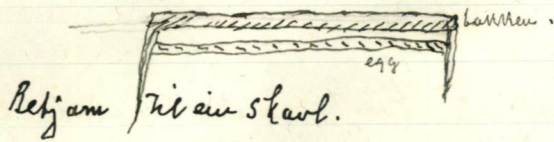
4. Skav-deler rognebork, askebork, alubork, ospebork. Skav, lauvkjerv og krut er attåttfor, som fremjar mathing og mathelse, og aukar mjølka, og gjerer henne heire, det er feitare. Skav verkar som kraftfor, serleg rognebork og askebork. Fodnaden, det vil seie krøter- salet som ein set på om haisken. Det høyt vere etter den høymengd ein har i lada. Ein kan tenkje seg, at dei som hadde høgt 4 kyr, skav so mykje at dei kunne føde fram 5.

Laufkjerv vert høgt føre slatten av bjørk, lind, aln og rogn, som ein då høgt ned til ned.

Lauf plukkar ein etter slatten av rogn, ask, og rispar lauv av aln.

Det er om vintren ein smiar og skjær skav av rogn, alm, og osp.
ein kizrer heim til ved på snöfjara. Næden vert dei haggene eller
saga i fannved lengder - lodn. Kleigranne kistene vert hadde
inn i varmt rom. Der er det helst gamlemannen sitt arbeid å skjære
og smie borken av med follekniv. Smie borken av rogn, ask og alm.
Men likar kjørne rett godt. Borken på aspe kubbane vert smia av uto
med handekniv. Kjørne likar den borken mindre bra. Men av smia
kjeppar og kubbbar borkar fort og brenn godt, er godt ved.

5.

Ein skavteⁿ reidskap til å skjære eller skave av bork til krøtera. Han
er laga av ein utbrukt, avbroten tjä. Imedien har krøkt og kvest endane,
so vert dei sette inn på eit fersk skaff. Skavlen kan og brukt til å
skave borken av hejestaurar, til å skave eller hote ut ei skei
eller ei aise.

5 Skav helle: Det må vere ei helle ute i skogen, der ein sat og
smiar skav-krøterbork, hade so skavet i sekke og bar det heim.

$\frac{3}{3}$ 1954.